

Miten rehunkulutuksessa voidaan säästää kettutilalla heikentämättä nahkalaatua

Tapio Hernesniemi
Turkistuotannon lehtori

Määrittelyä

- ” Tuottajat vertailevat rehunmenekkiään tuotettua nahkaa kohti
- ” Rehun menekki vaihtelee välissä 140-170 kg/tuotettu siniketunnahka, kun huomioidaan myös siitoseläinten rehunkulutus
- ” Rahassa mitattuna rehukustannus tuotettua nahkaa kohti tilojen välillä vaihtelee 34-48 e

Rehunmenekkiin vaikuttavia tekijöitä

- ” Tuotettavien eläinten koko
- ” Pentutulos
- ” Rehu
- ” Ruokintamenetelmä
- ” Rehun hyötysuhde
- ” Rehun haaskaus/hävikki
- ” Nahkonta-ajankohta
- ” Ruuansulatusongelmat
- ” Myöhäinen eläinkuolleisuus

Koko

- ” Kasvatetaanko turhaa pituutta?
- ” 18.5 kg tai sitä suurempi on kuuden nollan nahka
- ” Sitä suuremmat vaativat enemmän rehua
- ” Vapaalla/rajoittamattomalla ruokinnalla rehunmenekki kasvaa merkittävästi, mikäli tilan eläimissä on kasvupotentiaalia=ketut jalostettu suuriksi
- ” Yli kuuden nollan nahkojen osuus kasvaa

Kokoõ

- ” Siniketun 60 kokoinen kettu syö vieroituksesta nahkontaan noin 190 Mcal (1 kg:n kasvu= noin 11500 kcal)
- ” +70+kettu vaatii keskimäärin 23 kg (6.5 euroa) enemmän rehua kuin 60 kettu ja +80+kettu vaatii 46 kg enemmän (13 euroa)
- ” Esimerkiksi 3000 nahan tarhalla, jossa nahoista menisi 30 % päälle 60 koon, tuo +ylikoko+lisää rehumenekkiä noin 27600 kg = 7 700 euroa.
- ” Lisää myös muita kuluja ja työn raskautta
- ” Koko tuotoksessa esimerkkitapaus lisää rehukuluja noin 2.6 e/nahka

Ruokintatapa

- “ Ruokinta maksimaalista vai kevyempää
- “ Maksimaalisen ruokinta lisää usein vain sontoa
- “ Ylihuokinta johtaa herkemmin vetelään ulosteeseen, jolloin sulamatonta tavaraa päätyy enemmän häkin alle. Menetyks voi olla selkeästi hyötyä suurempi.
- “ Viiden prosentin lasku maksimaalisesta ruokinnasta pudottaa rehun kulutusta noin 5 kg/nahka=1.5 euroa /nahka
- “ Ero voi tilojen välillä olla huomattavasti suurempikin kaudella syyskuu-nahkonta (vrt. esim. 1300 gr/1000 gr)
- “ Saadaanko tavoiteltu hyöty nahkahinnassa takaisin?

Rasva vähentämässä rehukuluja?

- “ ME noussut rehussa jatkuvasti
- “ Rasvaenergia halpaa, minkä vuoksi käyttöä pyritty pitämään korkeana
- “ Rasvan lisäys ei aina lisää kokonaishyötyä
- “ Jos rasvasta saatu energia rehussa on jo muutenkin korkea, kokonaishyöty voi jäädä negatiiviseksi, vaikka rehunkulutus saattaakin jonkin verran vähentyä
- “ Liian varhain nostettu rasva kasvattaa ketuista lyhyitä ja pyöreitä (erit. nuorempi pää kärsii)
- “ Korkea rasva yhdessä maksimaalisen ruokinnan kanssa lisää jalka, kusi ja silmäongelmia
- “ Onko korkealla rasvamäärällä yhteyttä talviturkin valmistumisen viivästymiseen?
- “ Täydennysrasvaa käytettäessä olisi rehuun lisättävä samassa suhteessa myös valkuaista ja hiilihydraatteja rehun ravintotasapainon säilyttämiseksi

Rehu/rasva

- ” Missä kulkee raja kuinka paljon rasvaa kannattaa käyttää rehussa?
- ” MTT:n tutkimus 2010 (1.9.-30.11) siniketulla rasva- ja energiapitoisuuden vaikutuksesta. Rasvamäärät tasolla 60%/50% (62%/53%).

Tulokset:

- ” Rehun menekki sama (60%=160 kg, 50%=161 kg)
- ” Massa sama molemmissa ryhmissä
- ” Peittävyys parempi matalammassa rasvaryhmässä
- ” Koko lähes sama molemmissa ryhmissä
- ” Terveys huonompi korkeammassa rasvaryhmässä (kusi/jalka/silmäongelmat). Mikä vaikutus lisääntymiskaudella?
- ” Keskihinta 60%=156.11 e, 50%=160.33 e

Pentutuloksen vaikutus rehunmenekkiin

- ” Mitä huonompi pentutulos, sitä enemmän pitää olla siitoseläimiä saadakseen tuotettua saman nahkamäärän
- ” Pentutulos viisi verrattuna kuuden tulokseen
- ” Siitoseläimiä 660/550 kpl (naaraat ja urokset), 3000 pentua
- ” Erotus 16 206 kg, ja nahkaa kohti 5.4 kg, rahana 1.5 euroa/nahka
- ” Huono pentutulos lisää myös muita kuluja

Myöhäinen eläinkanta/nahkonta

- ” Sinikettujen nahkonnan aloitus vaihtelee tiloittain
- ” Taustalla myöhään valmistuva kanta, hidas nahkonta, paremman massan odotus, rehu ja sää?
- ” Suurimmillaan vaihteluväli lasketaan jopa viikoissa
- ” Viikon keskimääräinen nahkonnan aloituksen viivästymisen (kasvatusaika pidetessä) syystä tai toisesta lisää rehukustannuksia 2 e/nahka
- ” Asiaa helpottaa oman eläinkannan tuntemus, yksilöity valinta nahkontaan ja pitemmässä juoksussa jalostus
- ” Nylky pakkaseen heti kun eläin on valmis nahkottavaksi

Myöhäinen eläinkuolleisuus

- ” Siniketun normaali myöhäinen eläinkuolleisuus on yleensä vähäistä
- ” Keskimääräinen (normaali) kuolleisuus/sairaana lopetettavien kettujen osuus lienee noin syys-lokakuulla 0.2-1 % (6-30 kettua/3000)
- ” Mitä vanhempana kettu kuolee tai lopetettava sitä suurempi on menetys
- ” Perimmäinen syy usein ruokinta/rehu ja puremat
- ” Keskimääräinen menetys rehussa mitattuna noin 0.3 e/tuotettu nahka

Rehun haaskaus

- ” Ruokintatyöli
  - ” Rehupumppu
  - ” Ruokinta.
  - ” Liian vetelä rehu.
  - ” Ruokintapelti.
  - ” Linnut
  - ” Yliruokinta
  - ” Suuret ryhmät
  - ” Liian nälkäiset ketut
  - ” Epävakaat rakenteet
- haaskaukseen menee tarhakohtaisesti 0.2-2% rehua, mikä on 0.3-1 euroa/nahka

Rehun hyötysuhteen parantaminen

- ” Kasvattajilla on kokemusperäistä tietoa siitä, että osa syö kasvaakseen ja osa kasvaa syödäkseen
- ” Tutkimus (Kannus 2005-2006) on osoittanut, että rehun käyttökyky periytyy siniketuille vähintään keskinkertaisesti
- ” Ääripäiden erot osoittivat, että parhaimmillaan sinikettu voi kasvaa kolmanneksen pienemmällä rehumäärällä samaan kokoluokkaan
- ” Todettiin, että nopea kasvu korreloi hyvää rehun hyötysuhdetta
- ” Realismiin perustuva pitkän tähtäimen hyötysuhteen jalostus voi säästää rehukuluissa 10%. Rahassa mitattuna se tekee 4.5 euroa/nahka

Toimenpiteitä hyötysuhteen jalostamiseksi

- ” Kettuja kasvatetaan pareittain
- ” Annostelijalla määritellään maksimiannos, jonka yli ei mennä viimeisellä tuotantokaudella. Esimerkiksi 1100 gr/eläin
- ” Tai yksilöruokkijalla saadaan häkkikohtaista dataa mikä hyödynnetään valinnassa
- ” Kettuja punnitaan kasvun todentamiseksi
- ” Parhaiten samalla rehumäärällä kasvaneita ja muuten siitoskelpoisia uroksia valitaan siitokseen
- ” Jo erotusvaiheessa siitokseen jätettyjä naaraita verrataan normaalisti ruokittujen sisarusten hyötysuhdekasvuun, ja lopullisia valintoja tehdään sen perusteella
- ” WepSampo valjastetaan hyötysuhteen jalostamiseen

Yhteenvetona

-pentutulos	ero 1.5 euroa/nahka/1 pentu parempi
-+ylikoko+ (normitilanne)	erotus 2.6 euroa/nahka
-kevyempi ruokinta	erotus 1.5 euroa/nahka
-myöhäinen eläinkuolleisuus	erotus 0.3 euroa/nahka
-aikaisempi kanta	erotus 2 euroa/nahka/viikko
-rehun haaskauksen vähentäminen	erotus 0.7 euroa/nahka
-rehun hyötysuhteen parannus	erotus 4.5 euroa/nahka
-rehun oikea ravintotasapaino	?

” Pienillä +parannuksilla+säästöä saadaan 5 euroa/nahka ja pitkällä jänteellä tarhasta riippuen jopa 15 euroa/nahka menettämättä kuitenkään nahkahinnassa mitään

KIITOS!